

การโคลนมนุษย์ในมุมมองของพระพุทธศาสนาแบบเถรวาท
และผลกระทบทางสังคมในมุมมองของนักการศาสนา
และนักวิทยาศาสตร์การแพทย์

โดย

พระโสภณ โสภโณ พุ่มไสว

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาสหวิทยาการ
วิทยาลัยสหวิทยาการ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

พ.ศ. 2551

Human Cloning in Theravada Buddhist Perspective
and Social Impacts from the Perspectives of
Religious Scholars and Medical Scientists

By

Phra Sophon Sophano Phumsawai

A Dissertation Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Doctor of Philosophy in Integrated Science
College of Interdisciplinary Studies
Thammasat University

2008

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
วิทยาลัยสหวิทยาการ

วิทยานิพนธ์

ของ

พระโสภณ โสภโณ พุ่มไสว

เรื่อง

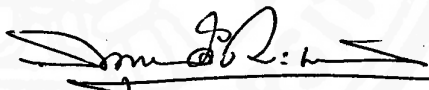
การโคลนมนุษย์ในมุมมองของพระพุทธศาสนาแบบเถรวาทและผลกระทบทางสังคม
ในมุมมองของนักการศาสนาและนักวิทยาศาสตร์การแพทย์

ได้รับการตรวจสอบและอนุมัติ ให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาสหวิทยาการ

เมื่อ วันที่ 25 พฤษภาคม พ.ศ. 2552

ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

(ศาสตราจารย์ นายแพทย์ วิฑูรย์ อึ้งประพันธ์)

กรรมการและอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

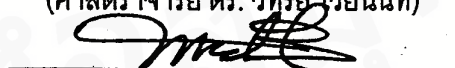
(รองศาสตราจารย์ ดร. วรพล พรหมิกบุตร)

กรรมการและอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

(ศาสตราจารย์ ดร. วิฑูรย์ ไวยนันท์)

กรรมการและอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

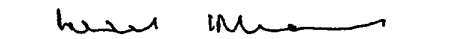
(พระเทพวิสุทธิกวี (เกษม สบุญโต))

กรรมการสอบวิทยานิพนธ์

(ศาสตราจารย์ แสง บุญเฉลิมวิภาส)

คณบดี

(รองศาสตราจารย์ ดร. นันทนา รณเกียรติ)

บทคัดย่อ

เป็นที่ทราบกันทั่วโลกว่า การโคลนมนุษย์เป็นการกระทำต้องห้าม เพราะขัดกับจริยธรรมเกี่ยวกับการทำลายชีวิตระดับเซลล์จำนวนมาก แต่ในมุมมองของพระพุทธศาสนายังไม่ปรากฏแน่ชัดว่ามีคำตอบต่อประเด็นนี้อย่างไร งานวิจัยนี้จึงมุ่งหาคำตอบว่า หากมีการโคลนมนุษย์ขึ้นในอนาคต พระพุทธศาสนาองการโคลนมนุษย์อย่างไร ถ้าโคลนมนุษย์จะเป็นบาปหรือไม่ และจะมีผลกระทบต่อสังคมอย่างไร

วิธีการวิจัย ผู้วิจัยได้ใช้วิธีวิจัยเชิงเอกสาร เชิงคุณภาพและเชิงสำรวจ โดยการวิจัยเชิงเอกสารนั้น ผู้วิจัยใช้การตีความคำสอนที่เกี่ยวกับการเกิดและสังคัมที่มีในพระไตรปิฎกเป็นหลักสำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยสัมภาษณ์เชิงลึกผู้เชี่ยวชาญด้านพระพุทธศาสนาและวิทยาศาสตร์ด้านละ 44 ท่าน รวม 88 ท่าน ส่วนการวิจัยเชิงสำรวจ ผู้วิจัยหาข้อมูลความคิดของสังคัมจากกลุ่มตัวอย่างซึ่งไม่อิงความน่าจะเป็น ด้วยวิธีการเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง ซึ่งเป็นกลุ่มที่ผู้วิจัยคาดว่าน่าจะให้คำตอบได้มากกว่าคนทั่วไปจำนวน 250 คน จากสาขาวิชา/อาชีพต่างๆ ซึ่งไม่ใช่ผู้เชี่ยวชาญ โดยใช้สถิติค่าความถี่และค่าร้อยละพรรณนาข้อมูล โดยมีค่าความเที่ยงของมาตรวัดแบบสอบถาม .82 ($p < .05$) ด้วยการคำนวณหาความเที่ยงจากสูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ของข้อมูลจากกลุ่มทดลอง 40 คน

ผลวิจัยพบว่า การโคลนมนุษย์เป็นเพียงวิธีการที่ทำให้มนุษย์เกิดวิธีหนึ่งซึ่งเป็นการเกิดในครรภ์ (ชลาพุชะ) ไม่เป็นบุญไม่เป็นบาป เพราะนอกจากมนุษย์จะเกิดในครรภ์ได้แล้ว ยังเกิดได้อีก 3 ลักษณะ อีกทั้งมนุษย์ยังสามารถตั้งครรภ์ได้ด้วยสาเหตุ 4 อย่าง นอกจากนี้ การที่เซลล์โคลนเสียไปในระหว่างกระบวนการการโคลนไม่เป็นการฆ่า (ไม่ผิดศีลปาณาติบาต) เพราะไม่มีปฏิสนธิวิญญานในเซลล์ที่อยู่นอกครรภ์ ส่วนผลกระทบต่อทางสังคัมพบว่ามนุษย์โคลนเป็นมนุษย์ปกติ ความสัมพันธ์ทางสังคัมตามหลักทศ 6 ก็ยังคงเป็นปกติสามารถอนุญาตให้โคลนได้

อย่างไรก็ตามหากจำเป็นต้องโคลนมนุษย์ ในอนาคต เทคนิคการโคลนต้องมีประสิทธิภาพไม่น้อยกว่าผลการทำงานเด็กหลอดแก้วคือมีผลสำเร็จไม่น้อยกว่าร้อยละ 35 ส่วนผู้ที่สมควรจะได้รับอนุญาตให้โคลนได้ก็เฉพาะผู้ที่เป็นหมันซึ่งภรรยาสามารถตั้งครรภ์ได้ โดยผู้นั้นต้องไม่สามารถใช้เทคนิคการทำเด็กหลอดแก้วได้แล้ว นอกจากนี้ต้องให้สังคัมและกฎหมายยอมรับก่อนจึงจะทำได้ อีกทั้งผู้ที่เป็นหมันที่ต้องการจะโคลนนั้นยังต้องมีคณะกรรมการที่มาจาก ศาสนา วิทยาศาสตร์ สังคัม จิตวิทยาและกฎหมายคอยพิจารณาว่าควรโคลนหรือไม่ควรโคลน

ข้อเสนอแนะ งานวิจัยนี้เป็นความพยายามที่จะให้คำตอบแก่สังคมจากผู้เชี่ยวชาญด้านพระพุทธศาสนาและวิทยาศาสตร์เท่านั้น หากจะมีการวิจัยต่อไป ก็ควรจะมีการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้เชี่ยวชาญด้านสังคม จิตวิทยา กฎหมาย สิ่งแวดล้อมและด้านอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องให้รอบด้าน อีกทั้งงานวิจัยนี้ มีมุมมองเรื่องสถานะของมนุษย์โคลนเป็นประเด็นหลัก หากตอบได้ว่ามนุษย์โคลนเป็นมนุษย์ปกติก็โคลนได้ ถ้าไม่ใช่มนุษย์ปกติก็โคลนไม่ได้ ซึ่งผลการวิจัยพบว่า มนุษย์โคลนเป็นมนุษย์ปกติ จึงสรุปว่าสามารถให้โคลนได้ หากจะวิจัยต่อไปควรเปลี่ยนมุมมองที่ต่างออกไปเช่นเน้นที่ความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์โคลนกับสังคมโดยตรง เป็นต้น

Abstract

Because human cloning involves the destruction of many living cells, it is banned across the world on grounds of ethical standards. However, there is no clear answer concerning this issue from Buddhist perspective. This research aims to find out what Buddhism's take on human cloning is, to determine whether Buddhism will count human cloning as a sinful act, and to check how cloned humans will affect the society. Regarding methodology, the research relied on documents and deployed both qualitative and quantitative methods. About documents, the teachings about the human birth and the society in the Tripitaka are reviewed and interpreted. On qualitative method, the researcher had in-depth interviews with 44 experts in Buddhism and 44 experts in sciences. On the quantitative method, a survey opinion were conducted among a non-probability group of 250 people selected by purposive sampling, with the expectation that the group of various non-specialist professions will be able to give more answers than general people. The frequency and percentage are used to describe the data with reliability of .82 ($p < .05$) and using Cronbach's alpha coefficient for consistency, with the pilot sampling group of 40 persons was used.

The findings were that, according to Theravada Buddhism, human cloning is not a sinful act because such action is only a way of human reproduction in the womb (jalabuja). In Theravada Buddhism, human reproduction can also happen in three other manners and there are up to four causes of pregnancy. Moreover, the loss of cloned cells during the cloning process is not a killing or panatipata, because there is no becoming spirit in the cells outside the womb. On social impacts, the cloned human is an ordinary man and the cloned human can have social interactions in 6 directions as normal humans.

However, if there is a need to carry out human cloning in the future, the cloning technology must be no less effective than the in-vitro fertilization, which has the success rate of 35 per cent. Aside, human cloning should also be allowed only to the family with infertile husband (with pregnant-ready wife) who can not proceed with in vitro

fertilization. Moreover, no human cloning should ever be allowed if the society and the law does not accept it. For an infertile man to get human cloning, he should also win prior approval from a committee, which is comprised of experts in religion, science, social science, psychology and law.

As this research was based mainly on information from religious scholars and medical scientists, any further research on human cloning should explore human cloning from the perspective of experts in other fields such as social science, psychology, laws and environment too. The future researches should also study what the relationships between cloned humans and the society will be.

In conclusion, this research found that Buddhism is not against human cloning as long as it results in a normal human.

THAMMASAT UNIVERSITY
ज्ञानिक हो समुद्र

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณผู้มีอุปการะคุณทุกท่าน ที่มีบทบาทในการสร้างสรรค์ผลงานวิจัยชิ้นนี้ตั้งแต่เริ่มแรก จนสำเร็จลงได้ในปี พ.ศ. 2552 ได้แก่ รองศาสตราจารย์ ดร. นันทนา วรรณเกียรติ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. จุฬารัตน์ ธีระกุล และคณะกรรมการวิทยาลัยสหวิทยาการ ที่เปิดโอกาสให้ผู้วิจัยได้ศึกษา ณ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ สถาบันอันทรงเกียรติแห่งนี้ ตลอดจนคณาจารย์ทุกท่านที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ โดยเฉพาะการศึกษาระดับอิสระ (Independent Study) อันเป็นวิชาที่ผู้วิจัยมีความประทับใจมากที่สุด เพราะผู้วิจัยได้ศึกษาวิชาวิทยาศาสตร์อย่างละเอียด กับแพทย์ผู้เชี่ยวชาญด้านการทำเด็กหลอดแก้วโดยตรง คือนายแพทย์สมชาย สุวจนกรณ์ หน่วยชีววิทยาการเจริญพันธุ์ ภาควิชาสูติศาสตร์-นรีเวชวิทยา คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อีกทั้งยังได้ศึกษาพันธุศาสตร์กับแพทย์หญิงดวงฤดี วัฒนศิริชัยกุล ภาควิชากุมารเวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล และนายแพทย์ วีรยุทธ ประพันธ์พจน์ หัวหน้าศูนย์วิจัยพันธุศาสตร์การแพทย์ สถาบันราชานุกูล และแพทย์อื่นๆ ตลอดจนขอขอบคุณนักวิทยาศาสตร์ทุกท่านผู้ถวายเป็นความรู้ทางวิทยาศาสตร์ให้แก่ ดร. นเรศ ดำรงชัย ผู้อำนวยการศูนย์คาดการณ์เทคโนโลยี เอเปค (APEC) และ ดร. นำชัย ชีววิวัฒน์ นักวิชาการศูนย์พันธุวิศวกรรมและเทคโนโลยีชีวภาพแห่งชาติ สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ เป็นต้น ล้วนเป็นบุคคลสำคัญอย่างยิ่ง ทำให้ผู้วิจัยเข้าใจวิทยาศาสตร์ได้ชัดเจนพอที่จะนำมาวิจัยได้ และขอขอบคุณ นายแพทย์วาทิต วัฒนศัพท์ เป็นอย่างยิ่งที่นอกจากจะถวายเป็นความรู้ทางด้านการแพทย์แล้ว ยังถวายเป็นความรู้ทางวิทยาศาสตร์ต่างๆ และดูแลสุขภาพอีกด้วย

นอกจากนี้ผู้วิจัยขอขอบคุณผู้เชี่ยวชาญทั้งด้านพระพุทธศาสนา โดยเฉพาะพระภิกษุแม่ชี อาจารย์ด้านอภิธรรม แห่งสำนักอภิธรรมโชติกะวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และด้านวิทยาศาสตร์ทั้งแพทย์และนักวิทยาศาสตร์ แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล และโรงพยาบาลศิริราช มหาวิทยาลัยมหิดลทุกท่าน รวมทั้งขอขอบคุณผู้ตอบแบบสอบถามทุกท่านจากหน่วยงานต่างๆ ทั้งคณาจารย์และนักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล มหาวิทยาลัยมหิดลศาลายา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา บรรดาผู้พิพากษาศาลอาญาทุกท่าน และแพทย์สภา ซึ่งทำให้ผู้วิจัยได้ทราบข้อมูลอันเป็นประโยชน์ต่องานวิจัยอย่างแท้จริง รวมทั้งเจ้าหน้าที่และเพื่อนนักศึกษาแห่งวิทยาลัย สหวิทยาการทุกท่านที่เกื้อกูลผู้วิจัยต่างๆ

ขอขอบคุณเจ้าหน้าที่หอสมุดทั้งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์และมหาวิทยาลัยมหิดลที่
อำนวยความสะดวกและบริการอย่างดีเยี่ยม

นอกจากนี้ งานวิจัยนี้สำเร็จได้ก็ด้วยความทุ่มเท เสียสละ เวลาอันมีค่าของท่าน
อาจารย์ที่ปรึกษาทุกท่าน ได้แก่ รองศาสตราจารย์ ดร. วรพล พรหมนิบุต อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
พระเดชพระคุณพระเทพวิสุทธิกวี (เกษม สญญโต) พระอาจารย์ที่ปรึกษาร่วม และศาสตราจารย์
ดร. วิฑูรย์ ไวยนันท์ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม จึงขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

กราบขอบพระคุณพระครูถาวรธรรมาภิมล เจ้าอาวาสวัดหทัยนเรศวร ตำบลศาลายา
พุทธมณฑล นครปฐมเป็นอย่างยิ่งที่เมตตาให้ที่พักอาศัย และให้โอกาสศึกษาอย่างดีโดยตลอด

อีกทั้งขอบพระคุณผู้ถวายทุนการศึกษาทุกท่าน มีพระมหาภูมิลิทธิ จตุตมโล
พระอาจารย์กุศล สุภเนตโต พระพลกฤต วิฑูโร โสภโธป พระประทีป กตทีโป พระบุญสุข ปุณฺณสุขโข
พระชัยนัท สุทโธทาโต คุณนุกิจ มุสิกะเจริญ คุณเกรียงศักดิ์ แซ่เลี้ยว คุณศิริเพ็ญ เมธารมณ
คุณฉวีวรรณ กลิ่นจ้อย คุณสมบัติ ทองกิ่งแก้ว คุณพยอม แสงสุริยฉัตร คุณครูชูศรี สุนทรวร ดร.
สมบุญ ธนฤทธิพร ดร.อนัญญา เมธมนัส และหมู่คณะ คุณพลพัต ถาวรวงค์ ร้านข้าวแกงแม่
ประพิมแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ท่าพระจันทร์ ตลอดจนทุกท่านที่ไม่ได้เอ่ยนามทั้งหมด

ที่กล่าวมานี้จะไม่เกิดขึ้นเลย หากไม่มีผู้เป็นแรงบันดาลใจซึ่งอยู่เบื้องหลังความสำเร็จ
ทั้งปวง ผู้วิจัยกราบแทบเท้าขอบพระคุณ พระเดชพระคุณพระราชภาวนาวิสุทธิ หลวงพ่อธมฺชโย
เจ้าอาวาสวัดพระธรรมกาย ผู้มุ่งมั่นสร้างสันติสุขให้แก่ชาวโลก ผู้มีใจเด็ดเดี่ยวยิ่งกว่าภูผาที่ไม่
หวั่นไหวต่อพายุแดด ลม ฝน แม้จะโหมกระหน่ำร้ายแรงเพียงใดก็ไม่หยุดทำหน้าที่ ดุจดวงตะวัน
ไม่เคยบ่น ไม่เคยท้อ ไม่เคยหยุดทำหน้าที่ในการส่องแสง ยังมั่นคงในการทำหน้าที่วันแล้ววันเล่า
ให้แก่สรรพสัตว์ตลอดไป

ประโยชน์จากการวิจัยและบุญกุศลที่ผู้วิจัยได้สั่งสมมาตั้งแต่อดีต จวบจนปัจจุบัน
ขอให้ทุกท่านได้มีส่วนแห่งบุญนั้น และขอให้ทุกท่านจงประสบแต่ความสุข ความเจริญ ความสำเร็จ
ทั้งในธุรกิจ หน้าที่ การงานและครอบครัว ตลอดจน ปราศจากโรคภัยและภัยพิบัติทั้งปวง ให้สม
ปรารถนาในทุกสิ่งอันเป็นไปเพื่อบุญกุศลเพื่อมรรค ผล นิพพาน ตลอดกาลนานเทอญ

พระโสภณ โสภโณ พุ่มไสว

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

พ.ศ. 2552

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ.....	(2)
กิตติกรรมประกาศ.....	(5)
สารบัญตาราง.....	(14)
สารบัญภาพประกอบ.....	(19)
บทที่	
1. บทนำ.....	1
ที่มาและความสำคัญของปัญหา.....	1
คำถามวิจัยหลัก.....	8
ปัญหาและที่มาของการวิจัย.....	8
สมมุติฐาน.....	8
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	8
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	9
นิยามศัพท์.....	9
แผนงานและขอบเขตการวิจัย.....	9
2. แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	15
1. แนวคิดการเกิดด้วยวิธีการโคลน.....	17
2. แนวคิดการเกิดของพระพุทธรูป.....	26
2.1 นิยาม 5.....	26
2.1.1 ธรรมเนียม (ความแน่นอนของธรรมเนียม).....	26

2.1.2 จิตตนิยาม (ความแน่นอนของจิต).....	28
2.1.2.1 ลักษณะของจิต.....	28
2.1.2.2 หน้าที่ของจิต.....	31
2.1.2.3 จิตของบุคคล 4 ประเภทที่มาก่อเป็นมนุษย์ใน กามาวจรภูมิ.....	33
2.1.3 กรรมนิยาม (ความแน่นอนของกรรม).....	37
2.1.3.1 อกุศลกรรมบท 10 ประการ.....	37
2.1.3.2 กุศลกรรมบท 10 ประการ.....	38
2.1.3.3 ประเภทของกรรม.....	48
2.1.4 พีชนิยาม (ความแน่นอนของพีช).....	56
2.1.5 อุดุนิยาม (ความแน่นอนของฤดูกาล).....	57
2.2 การเกิดของมนุษย์.....	63
2.2.1 กำเนิด 4.....	63
2.2.2 สัตว์ทั้งหลายย่อมตั้งครรรค์ด้วยเหตุ 4.....	68
2.2.3 เหตุที่ทำให้เกิดการตั้งครรรค์ 7 อย่าง.....	72
2.3 องค์ประกอบของร่างกายมนุษย์.....	75
2.3.1 ร่างกายของมนุษย์มีหมวด 10 และอรูปชั้นันท์.....	75
2.3.2 มหาภูตรูปและอรูปาทายรูป.....	76
3. แนวความคิดเกี่ยวกับการฆ่าตามแนวพระพุทธศาสนา.....	83
3.1 ปโยคะ.....	85
3.2 เกณฑ์สำหรับตัดสินการฆ่า.....	85
4. แนวความคิดเกี่ยวกับพุทธสังคัมในทิส 6.....	88
4.1 ทิส 6.....	90
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	102
3. วิธีการวิจัย.....	111
1. วิธีการวิจัยเชิงเอกสาร.....	111
2. วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ.....	112

3. วิธีการวิจัยเชิงสำรวจ.....	116
4. ผลการวิจัยการวิจัย.....	121
1. ผลการวิจัยเชิงเอกสาร.....	121
1.1 พระพุทธศาสนามองการโคลนมนุษย์อย่างไร.....	121
1.1.1 การเกิดของสัตว์ 4 ประเภท.....	121
1.1.2 สัตว์ทั้งหลายยอมตั้งครรรค์ด้วยเหตุ 4.....	124
1.1.3 สาเหตุที่ทำให้เกิดการตั้งครรรค์ 7 อย่าง.....	126
1.2 ถ้าโคลนมนุษย์จะเป็นบาปหรือไม่.....	129
1.2.1 ประเด็นปฏิสนธิวิทยา.....	129
1.2.2 การฆ่าหรือปาณาติบาต.....	136
1.2.3 ความแตกต่างในการเกิดของมนุษย์และสัตว์.....	139
1.3 หากมีการโคลนมนุษย์จะมีผลกระทบต่อสังคมอย่างไร.....	141
1.4 สรุปงานวิจัยเชิงเอกสาร.....	145
2. ผลการวิจัยเชิงคุณภาพ.....	145
2.1 วิญญาณคืออะไร.....	145
2.1.1 ผลการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านศาสนา.....	145
2.1.2 ผลการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านวิทยาศาสตร์.....	149
2.2 วิญญาณเกิดเมื่อไร.....	153
2.2.1 ผลการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านศาสนา.....	153
2.2.2 ผลการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านวิทยาศาสตร์.....	154
2.3 วิญญาณเกิดอย่างไร.....	156
2.3.1 ผลการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านศาสนา.....	156
2.3.2 ผลการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านวิทยาศาสตร์.....	160
2.4 เซลล์โคลนที่เสียไปในระหว่างกระบวนการการโคลนเป็นการฆ่าหรือไม่.....	164
2.4.1 ผลการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านศาสนา.....	164
2.4.2 ผลการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านวิทยาศาสตร์.....	168
2.5 ควรให้สามีที่เป็นหมัน (ภรรยาตั้งครรรค์ได้) โคลนตนเองหรือไม่.....	172

2.5.1 ผลการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านศาสนา.....	172
2.5.2 ผลการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านวิทยาศาสตร์.....	176
2.6 ควรให้ผู้มีพฤติกรรมรักร่วมเพศโคลนตนเองหรือไม่.....	181
2.6.1 ผลการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านศาสนา.....	181
2.6.2 ผลการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านวิทยาศาสตร์.....	185
2.7 ควรให้คนโสดโคลนตนเองหรือไม่.....	190
2.7.1 ผลการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านศาสนา.....	190
2.7.2 ผลการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านวิทยาศาสตร์.....	193
2.8 ควรให้พ่อแม่โคลนบุคคลพิเศษตามความต้องการหรือไม่.....	198
2.8.1 ผลการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านศาสนา.....	198
2.8.2 ผลการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านวิทยาศาสตร์.....	201
2.9 ควรอนุญาตให้โคลนลูกที่ตายไปหรือไม่.....	206
2.9.1 ผลการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านศาสนา.....	206
2.9.2 ผลการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านวิทยาศาสตร์.....	210
2.10 กลัวว่าพ่อแม่จะตัดสินใจกลับแล้วเสพเมตุนกับลูกโคลน มีความเห็น อย่างไร.....	221
2.10.1 ผลการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านศาสนา.....	221
2.10.2 ผลการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านวิทยาศาสตร์.....	224
2.11 ผลกระทบต่อเด็กโคลน.....	228
2.11.1 ผลการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านศาสนา.....	228
2.11.2 ผลการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านวิทยาศาสตร์.....	232
2.12 ผลกระทบต่อครอบครัว.....	236
2.12.1 ผลการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านศาสนา.....	236
2.12.2 ผลการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านวิทยาศาสตร์.....	241
2.13 ผลกระทบต่อสังคม.....	244
2.13.1 ผลการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านศาสนา.....	244
2.13.2 ผลการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านวิทยาศาสตร์.....	250
2.14 หากมีการโคลนในอนาคตจะทำอย่างไร (ควรมีคณะกรรมการพิจารณาหรือไม่).....	259

2.14.1 ผลการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านศาสนา.....	259
2.14.2 ผลการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านวิทยาศาสตร์.....	260
2.15 คณะกรรมการมีใครบ้าง.....	262
2.15.1 ผลการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านศาสนา.....	262
2.15.2 ผลการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านวิทยาศาสตร์.....	263
2.16 สรุปงานวิจัยเชิงสัมภาษณ์แบบเจาะลึก.....	266
2.16.1 ผู้เชี่ยวชาญมองการโคลนมนุษย์อย่างไร.....	266
2.16.2 วิทยุณเกิดขึ้นเมื่อไร.....	267
2.16.3 การทำลายเซลล์เป็นการฆ่าหรือไม่.....	267
2.16.4 การเสพเมถุน.....	267
2.16.5 สามีหมัน.....	268
2.16.6 ถ้าโคลนมนุษย์จะเป็นบาปหรือไม่.....	268
2.16.7 หากมีการโคลนมนุษย์จะมีผลกระทบต่อสังคมอย่างไร.....	269
2.16.8 หากมีการโคลนมนุษย์จะอนุญาตให้ใครโคลนได้บ้าง.....	269
3. ผลการวิจัยเชิงสำรวจ.....	270
3.1 ส่วนที่ 1 ลักษณะทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	270
3.1.1 ลักษณะทั่วไปจำแนกตามเพศ.....	270
3.1.2 ลักษณะทั่วไปจำแนกตามอายุ.....	271
3.1.3 ลักษณะทั่วไปจำแนกตามอาชีพ.....	272
3.1.4 ลักษณะทั่วไปจำแนกตามศาสนา.....	273
3.1.5 ลักษณะทั่วไปจำแนกตามการศึกษา.....	273
3.1.5.1 จำแนกตามระดับและสาขาที่จบการศึกษา.....	274
3.1.5.2 จำแนกตามระดับและสาขาที่กำลังศึกษา.....	275
3.2 ส่วนที่ 2 ความเห็นทั่วไปเกี่ยวกับการโคลนมนุษย์.....	276
3.2.1 ความรู้เกี่ยวกับการโคลน.....	276
3.2.2 ความคิดเกี่ยวกับสถานะของมนุษย์โคลน.....	277
3.2.3 ความคิดเกี่ยวกับการเกิดขึ้นของวิทยุณสัตว์และวิทยุณมนุษย์.....	278

3.2.4. ความคิดเกี่ยวกับการตายของเซลล์สัตว์และเซลล์มนุษย์ระหว่างการเพาะเลี้ยงในห้องทดลอง.....	278
3.2.5. ความคิดเกี่ยวกับเซลล์ที่ตายจากการโคลนมนุษย์.....	279
3.3 ส่วนที่ 3 ความเห็นเกี่ยวกับผลกระทบจากการโคลนมนุษย์.....	280
3.3.1. ผลกระทบโดยรวม.....	280
3.3.2. ผลกระทบด้านครอบครัวจำแนกรายข้อ.....	280
3.3.3. ผลกระทบด้านสังคมจำแนกรายข้อ.....	283
3.3.4. ผลกระทบด้านกฎหมายจำแนกรายข้อ.....	285
3.4 ผลการวิจัยที่แยกระหว่างผู้ตอบแบบสอบถามที่รู้มากกับรู้น้อย.....	286
3.4.1 ความคิดเกี่ยวกับสถานะของมนุษย์โคลน.....	286
3.4.2 ความคิดเกี่ยวกับการเกิดขึ้นของวิญญาณมนุษย์.....	287
3.4.3 ความคิดเกี่ยวกับการตายของเซลล์มนุษย์ระหว่างการเพาะเลี้ยงในห้องทดลอง.....	288
3.4.4 ความเห็นเกี่ยวกับผลกระทบต่อครอบครัวจากการโคลนมนุษย์.....	288
3.4.5 ความเห็นเกี่ยวกับผลกระทบต่อสังคม.....	290
3.4.6 ความเห็นเกี่ยวกับผลกระทบต่อกฎหมาย.....	292
3.5 ส่วนที่ 4 ความคิดเห็นเพิ่มเติมและข้อเสนอแนะจากแบบสอบถาม.....	292
3.6 สรุปงานวิจัยเชิงสำรวจ.....	300
3.6.1. สังคมมองการโคลนมนุษย์อย่างไร.....	300
3.6.2. ถ้าโคลนมนุษย์จะเป็นบาปหรือไม่.....	301
3.6.3. หากมีการโคลนมนุษย์จะมีผลกระทบต่อสังคมอย่างไร.....	301
4. สรุปผลการวิจัยเชิงสหวิทยา.....	303
4.1 พระพุทธศาสนามองการโคลนมนุษย์อย่างไร.....	303
4.2 ถ้าโคลนมนุษย์จะเป็นบาปหรือไม่.....	305
4.3 หากมีการโคลนมนุษย์จะมีผลกระทบต่อสังคมอย่างไร.....	315
4.4 ความส่งท้าย.....	343

5. สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	347
1. สรุปผลการวิจัย.....	347
2. อภิปรายผล.....	348
3. ข้อเสนอแนะ.....	351
รายการอ้างอิง.....	353
ภาคผนวก	
ก. รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ.....	369
ข. จุดหมายขอสัมภาษณ์.....	375
ค. คำถามที่ใช้สัมภาษณ์.....	376
ง. แบบสอบถาม.....	377
ประวัติการศึกษา.....	383

สำนักหอสมุด

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
2.1 เปรียบเทียบผลการโคลน.....	22
2.2 แสดงอายุขัยของชาวสวรรค์.....	57
2.3 แสดงอายุขัยของสัตว์ในมหานรก.....	58
3.1 แสดงจำนวนผู้เชี่ยวชาญด้านศาสนา.....	114
3.2 แสดงจำนวนผู้เชี่ยวชาญด้านวิทยาศาสตร์.....	114
3.3 สัดส่วนกลุ่มตัวอย่าง.....	117
3.4 แจกแจงกลุ่มตัวอย่าง.....	118
4.1 ผู้เชี่ยวชาญด้านศาสนา: วิทยุญาณคืออะไร.....	149
4.2 ผู้เชี่ยวชาญด้านวิทยาศาสตร์: วิทยุญาณคืออะไร.....	152
4.3 ผลสัมฤทธิ์ผู้เชี่ยวชาญด้านพระพุทธศาสนาและวิทยาศาสตร์ : วิทยุญาณเกิดขึ้นอย่างไร.....	163
4.4 ผลสัมฤทธิ์ผู้เชี่ยวชาญด้านวิทยาศาสตร์ : เซลล์โคลนที่เสียไปในระหว่างกระบวนการการโคลนเป็นการฆ่าหรือไม่.....	171
4.5 ผลสัมฤทธิ์ผู้เชี่ยวชาญด้านศาสนาและวิทยาศาสตร์ : เซลล์โคลนที่เสียไปในระหว่างกระบวนการการโคลนเป็นการฆ่าหรือไม่.....	172
4.6 ลักษณะทั่วไปจำแนกตามเพศ.....	271
4.7 ลักษณะทั่วไปจำแนกตามอายุ.....	271
4.8 ลักษณะทั่วไปจำแนกตามอาชีพ.....	272
4.9 ลักษณะทั่วไปจำแนกตามศาสนา.....	273
4.10 ลักษณะทั่วไปจำแนกตามการศึกษา.....	273
4.11 ลักษณะทั่วไปจำแนกตามการจบการศึกษา.....	274
4.12 ลักษณะทั่วไปจำแนกตามระดับและสาขาที่กำลังจบการศึกษา.....	275
4.13 ความรู้เกี่ยวกับการโคลน.....	276
4.14 ความคิดเกี่ยวกับสถานะของมนุษย์โคลน.....	277
4.15 ความคิดเกี่ยวกับการเกิดของวิญญาณสัตว์และวิญญาณของมนุษย์.....	278
4.16 ความคิดเกี่ยวกับการตายของเซลล์ระหว่างการเพาะเลี้ยงในห้องทดลอง.....	279

4.17	ความคิดเกี่ยวกับเซลล์ที่ตายจากการโคลนมนุษย์.....	279
4.18	ความเห็นเกี่ยวกับผลกระทบจากการโคลนมนุษย์รวม.....	280
4.19	ผลกระทบด้านครอบครัว.....	281
4.20	ผลกระทบด้านสังคม.....	283
4.21	ผลกระทบด้านกฎหมาย.....	285
4.22	เปรียบเทียบจำนวนผู้มีระดับความรู้เกี่ยวกับการโคลน.....	286
4.23	สถานะของมนุษย์โคลน(เปรียบเทียบผู้ตอบมีความรู้มากกับผู้มีความรู้น้อย).....	287
4.24	การปฏิสนธิวิญญาน(เปรียบเทียบผู้ตอบมีความรู้มากกับผู้มีความรู้น้อย).....	287
4.25	เซลล์ตายเป็นการฆ่าหรือไม่ (เปรียบเทียบผู้ตอบมีความรู้มากกับผู้มีความรู้น้อย).....	288
4.26	ผลกระทบต่อครอบครัว(เปรียบเทียบผู้ตอบมีความรู้มากกับผู้มีความรู้น้อย).....	289
4.27	ผลกระทบต่อสังคม(เปรียบเทียบผู้ตอบมีความรู้มากกับผู้มีความรู้น้อย).....	291
4.28	ผลกระทบต่อกฎหมาย(เปรียบเทียบผู้ตอบมีความรู้มากกับผู้มีความรู้น้อย).....	292
4.29	ผลการวิเคราะห์ ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมจากแบบสอบถาม.....	299

สารบัญภาพประกอบ

ภาพที่	หน้า
1.1 กระบวนการทำวิจัย.....	11
1.2 กรอบการวิจัยการโคลนมนุษย์ในมุมมองของพระพุทธรูปศาสนาแบบเถรวาท และผลกระทบทางสังคมในมุมมองของนักการศาสนา และนักวิทยาศาสตร์การแพทย์.....	13
2.1 การทำงานของกิเลสต่อมนุษย์.....	29
2.2 การทำงานของกิเลส.....	61
4.1 การปฏิสนธิและฝังตัวในมดลูก.....	125
4.2 แสดงการเกิดปกติ.....	125
4.3 แสดงการเกิดโดยการโคลน.....	126
4.4 แกะโคลน “ดอลลี่” กับแกะต้นแบบฟินน์ดอร์เซท.....	141
4.5 แกะโคลน “ดอลลี่” กับแกะแม่อุ้มบุญที่ให้ดอลลี่อาศัยต้องเกิด.....	141
4.6 สุนัขโคลน “สนับปี่” กับสุนัขต้นแบบพันธุ์อัฟกันฮาวด์.....	142
4.7 สุนัขโคลน “สนับปี่” กับสุนัขแม่อุ้มบุญที่ให้สนับปี่อาศัยต้องเกิด.....	142
4.8 แมวโคลนลิตเติลนิกกี้.....	142
4.9 แมวโคลนซีซี.....	143
4.10 อิง วัวโคลนสีดำ.....	143
4.11 ผลสัมฤทธิ์ของผู้เชี่ยวชาญด้านศาสนา : วิญญาณเกิดขึ้นเมื่อไร.....	154
4.12 ผลสัมฤทธิ์ของผู้เชี่ยวชาญด้านศาสนา : เซลล์โคลนที่เสียไปในระหว่างกระบวนการการโคลนเป็นการฆ่าหรือไม่.....	168
4.13 ความเห็นของผู้เชี่ยวชาญด้านศาสนาต่อการโคลนบุคคล 5 กลุ่ม.....	215
4.14 ความเห็นของผู้เชี่ยวชาญด้านวิทยาศาสตร์ต่อการโคลนบุคคล 5 กลุ่ม.....	217
4.15 ความเห็นของผู้เชี่ยวชาญด้านศาสนาและวิทยาศาสตร์ ต่อการโคลนบุคคล 5 กลุ่ม.....	220
4.16 ผลสัมฤทธิ์ของผู้เชี่ยวชาญด้านศาสนาและวิทยาศาสตร์: กลัวว่าพ่อแม่จะต้อนหากลับแล้วเสพเมถุนกับลูกโคลนมีความเห็นอย่างไร.....	228
4.17 ผลสัมฤทธิ์ผู้เชี่ยวชาญ: ผลกระทบต่อเด็กโคลน.....	235
4.18 อัตราความปกติของเด็กโคลนทั้งร่างกายและจิตใจ.....	235

4.19 ผลสัมฤทธิ์ของผู้เชี่ยวชาญด้านศาสนาและวิทยาศาสตร์ :	
ผลกระทบต่อครอบครัว.....	244
4.20 ผลสัมฤทธิ์ของผู้เชี่ยวชาญด้านศาสนาและวิทยาศาสตร์ :	
ผลกระทบต่อสังคม.....	258
4.21 ผลสัมฤทธิ์ของผู้เชี่ยวชาญด้านศาสนาและวิทยาศาสตร์ :	
ควรมีคณะกรรมการพิจารณาหรือไม่.....	262
4.22 ผลสัมฤทธิ์ของผู้เชี่ยวชาญด้านศาสนาและวิทยาศาสตร์ :	
คณะกรรมการควรมีใครบ้าง.....	266
4.23 เปรียบเทียบการปฏิเสธการโคลนของคน 5 กลุ่ม.....	335

สำนักหอสมุด